Lietas Nr.C33602317
ECLI:LV:RIRT:2018:0301.C33602317.6.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2018.gada 1.martā

Rīgas rajona tiesa šādā sastāvā
tiesnese N.Zavadska,
ar tiesas sēžu sekretāri A.Zdanovsku,
piedaloties prasītājas pārstāvim /pers. A/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. B/ prasībā pret /pers. C/ par uzturlīdzekļu parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

2017.gada 2.oktobrī Rīgas rajona tiesā saņemts /pers. B/ prasības pieteikums pret /pers. C/ par uzturlīdzekļu parāda piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2015.gada 17.novembrī pie zvērinātas notāres tika šķirta prasītājas un atbildētāja laulība. 2015.gada 16.oktobrī starp pusēm tika parakstīta vienošanās, saskaņā ar kuru puses vienojās par bērnu aizgādību, uzturlīdzekļiem un kopīgās mantas sadali. Saskaņā ar vienošanās noteikumu 1. un 2.punktu atbildētājs apņēmās abu bērnu uzturam maksāt uzturlīdzekļus 198 *euro* apmērā ik mēnesi. Atbildētājs nav pildījis ar vienošanos uzņemtās saistības un veicis tikai vienu maksājumu 140 *euro* apmērā. Bērni dzīvo kopā ar prasītāju un prasītāja uztur bērnus.

Prasības pieteikumā norādīts, ka parāds par meitu /pers. D/ sastāda 2574 *euro* un par dēlu /pers. E/ 2390 *euro*, kas kopā sastāda 4824 *euro*.

Ņemot vērā, ka atbildētājs nemaksā uzturlīdzekļus saskaņā ar noslēgto vienošanos prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus abu bērnu uzturam 300 *euro* mēnesī.

Prasītāja norāda, ka minimālais uzturlīdzekļu apmērs nav pietiekošs, lai uzturētu divus augošus bērnus, kam nepieciešams pirkt drēbes, pārtiku, medikamentus, izklaides pasākumus un dāvanas. Meita papildus skolas nodarbībām apmeklē Ķekavas mākslas skolu, "hiphop" deju nodarbības un vēlas apmeklēt jātnieku klubu "Telfas". Dēls apmēklē futbola nodarbības un vēlas apmeklēt peldēšanas treniņus. Prasītāja finansiāli nevar apmierināt bērnu vēlmi, kas negatīvi ietekmē bērnu garīgo un fizisko attīstību salīdzinājumā ar citiem bērniem.

Pamatojoties uz Civillikuma 70., 71., 72., 73., 74., 179., 1587.pantu prasītāja lūdz:

- piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļu parādu meitas /pers. D/ un dēla /pers. E/ uzturam 4824 *euro*;
- piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus meitas /pers. D/ un dēla /pers. E/ uzturam 300 *euro* mēnesī.

Paskaidrojumus par prasību atbildētājs tiesā nav iesniedzis.

Ar Rīgas rajona tiesas 2017.gada 22.novembrī lēmumu apmierināts daļēji pieteikums par pagaidu uzturlīdzekļu piedziņu un no atbildētāja piedzīti par labu prasītājai pagaidu uzturlīdzekļi meitas /pers. D/ un /pers. E/ katra bērna uzturam 120 *euro* apmērā mēnesī.

Tiesas sēdē prasītājas pārstāvis /pers. A/ uzturēja prasību uz prasības pieteikumā norādītajiem apstākļiem. Paskaidroja, ka bērni papildus apmeklē ārpusskolas nodarbības. Atbildētājs pēc Rīgas rajona tiesas 2017.gada 22.novembrī lēmumu, ar kuru piedzīti pagaidu uzturlīdzekļi veicis maksājumus 140 *euro* apmērā septembrī, oktobrī, novembrī un decembrī. Prasītāja pēc laulības šķiršanas noformējusi kredītu, lai iegādātos dzīvokli un veic ikmēneša maksājumus 300 *euro* apmērā.

Atbildētājs uz tiesas sēdi nav ieradies, par savas neierašanās iemesliem nav paziņojis, kā arī nav lūdzis atlikt lietas izskatīšanu. Par tiesas sēdes vietu un laiku atbildētājam paziņots savlaicīgi, Civilprocesa likuma 56.pantā noteiktajā kārtībā, nosūtot tiesas pavēsti pasta sūtījumā uz atbildētāja deklarēto dzīvesvietu.

Ņemot vērā, ka atbildētājs uz tiesas sēdi tika aicināts likumā noteiktajā kārtībā un tiesa nav konstatējusi Civilprocesa likuma 209.pantā vai 210.pantā norādītos pamatus lietas izskatīšanas atlikšanai, saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmo daļu tiesa atzīst par iespējamu izskatīt lietu bez atbildētāja klātbūtnes tiesas sēdē.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi un novērtējusi lietas materiālus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

Ar lietas materiāliem pievienoto dzimšanas apliecības kopiju Nr.AC0269278 un Nr.AC0274128, apstiprinājumu gūst fakts, ka nepilngadīgās /pers. D/, dzimušas /datums/un nepilngadīgā /pers. E/ dzimuša /datums/, vecāki ir /pers. B/ un /pers. C/ (lietas 7.-8.lapa).

Puses 2015.gada 16.oktobrī noslēdza vienošanos (lietas 57.lapa) par kopīgo nepilngadīgo bērnu aizgādību, saskarsmes tiesībām un bērnu uzturlīdzekļiem, kopīgo mantu (turpmāk – Vienošanās).

Saskaņā ar Vienošanās 1.punktu atbildētājs meitas uzturēšanai ik mēnesi nodrošina uzturlīdzekļus 108 *euro* apmērā, bet ne mazāk par normatīvajos aktos noteikto minimālo uzturlīdzekļu summu līdz meitas pilngadības sasniegšanai.

Saskaņā ar Vienošanās 2.punktu atbildētājs dēla uzturēšanai ik mēnesi nodrošina uzturlīdzekļus 90 *euro* apmērā, bet ne mazāk par normatīvajos aktos noteikto minimālo uzturlīdzekļu summu līdz dēla pilngadības sasniegšanai.

Saskaņā ar Vienošanās 3.punktu atbildētājs apņēmās līdz katra mēneša 2.datumam pārskaitīt uzturlīdzekļus uz prasītājas bankas kontu.

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta pirmo un otro daļu vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns varēs pats sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu nebeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Civillikuma 1431.pantā ir noteikts, ka akta parakstīšana, vienalga, vai tas attiecas uz pašu parakstītāju vai trešo personu, uzskatāma par piekrišanu šim aktam, ja tā saturs parakstītājam bijis zināms un ja viņam tajā tiesiskā darījumā, uz kuru akts attiecas, ir personīga interese un ierunas tiesība.

Tiesa atzīst, ka atbildētājs, parakstot Vienošanos ir uzņēmies Vienošanās 1.un 2. punktā noteiktās saistības pret prasītāju par uzturlīdzekļu samaksu.

No prasības pieteikuma izriet, ka atbildētājs kopš vienošanās noslēgšanas brīža ir veicis vienu maksājumu 140 *euro* apmērā, kas ir nepietiekamā apmērā, uz laika periodā no 2015.gada novembra līdz 2017.gada septembrim izveidojies uzturlīdzekļu parāds par meitas uzturu 2574 *euro* apmērā un par dēla uzturu 2390 *euro* apmērā, kas kopā sastāda 4824 *euro*.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmajā daļā noteikts, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Savukārt Civilprocesa likuma 96.panta piektajā daļā noteikts, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Atbildētājs nav izmantojis savas Civilprocesa likuma 74.pantā paredzētās tiesības un nav sniedzis rakstveida paskaidrojumus, nav cēlis iebildumus pret prasību, nav apstrīdējis prasības pieteikumā minētos faktus, kā arī nav tiesā iesniedzis pierādījumus par to, ka būtu veikta uzturlīdzekļu parāda samaksa.

Saskaņā ar Civillikuma 1838.pantu, ka samaksa izdarīta, jāpierāda tam, kas to apgalvo.

Ņemot vērā minēto, tiesai nav pamata apšaubīt prasītājas norādīto uzturlīdzekļu parāda summu par laika periodu no 2015.gada novembra līdz 2017.gada septembrim, līdz ar to no atbildētāja prasītājas labā piedzenams uzturlīdzekļu parāds 4824 *euro* apmērā.

Ņemot vērā to, ka atbildētājs nepilda noslēgto vienošanos, kā arī to, ka uzturlīdzekļu apmērs saskaņā ar noslēgto vienošanos (valstī noteiktais minimālais apmērs) nav pietiekams, lai uzturētu divus augošus bērnus, prasītāja lūdz ar tiesas spriedumu piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus katra bērna uzturam 150 *euro* mēnesī.

Civillikuma 177.pants uzliek par pienākumu abiem vecākiem rūpēties par saviem bērniem un tos aprūpēt, nodrošinot viņa uzturēšanu, t.i. ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērnu kopšanu un viņu izglītošanu un audzināšanu. Savukārt šā likuma 179. pants noteic vecāku pienākumu samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt un neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

No lietā esošās Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras un Valsts ieņēmumu dienesta izziņas izriet, ka prasītājas ienākumi laika posmā no 2017.gada janvāra līdz 2017.gada septembrim bija darba alga, kas vidēji sastādīja 1480,55 *euro* mēnesī, ģimenes valsts pabalsts un slimības pabalsts 592,64 *euro*.

No lietā esošās Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras izziņas redzams, ka atbildētāja ienākumi laika posmā no 2017.gada janvāra līdz 2017.gada septembrim bija darba alga, kas vidēji sastādīja 695,80 *euro* mēnesī, slimības pabalsts 663,69 *euro*. No Valsts ieņēmumu dienesta izziņas izriet, ka atbildētājs guvis ienākumus laika posmā no 2017.gada janvāra līdz 2017.gada 31.maijam SIA "LDZ APSARDZE" 3357,77 *euro* apmērā, laika posmā no 2017.gada janvāra līdz 2017.gada 30.septembrim SIA "MEGA SARGS" 1758,82 *euro*, laika posmā no 2017.gada aprīļa līdz 2017.gada 30.septembrim SIA "SKY PORT" 4174,80 *euro*, 2017.gada 2.septembrī SIA "D GUARD" 24,88 *euro*. No valsts budžeta saņemta ienākuma nodokļu pārmaksa 181,37 *euro* apmērā.

No Tiesu informatīvajā sistēmā pieejamās Ceļu satiksmes drošības direkcijas datiem redzams, ka prasītājai īpašumā ir automašīna Volvo S60 2004.gada izlaiduma, savukārt no Valsts vienotās datorizētas zemesgrāmatas datiem izriet, ka prasītājai pieder nekustamais īpašums – dzīvokļa īpašums /adrese/.

No Tiesu informatīvajā sistēmā pieejamās Ceļu satiksmes drošības direkcijas datiem redzams, ka atbildētājam ir īpašumā automašīna Peugeot 407, 2007.gada izlaiduma, savukārt no Valsts vienotās datorizētas zemesgrāmatas datiem izriet, ka atbildētājam nepieder nekustamie īpašumi.

Saskaņā ar Augstākas tiesas Senāta civillietu departamenta 2011.gada 18.maija spriedumu lietā Nr. SKC-863/2011 tiesa var atbrīvot lietas dalībniekus no pierādījumu iesniegšanas, ja tā atzīst par vispārzināmu, ka bērnam uzturēšanas izdevumos iekļaujami izdevumi par ēdienu, apģērbu, mājokli, higiēnas piederumiem u.t.t.. Tā kā šīm empīriskām patiesībām (uz pieredzi pamatotām patiesībām) nav faktisku apstākļu nozīmes, bet tās ir tikai secinājumi un loģiski slēdzieni no zināmiem faktiem, tad tās pusēm nav jāpierāda, bet pati tiesa izlieto empīriskās patiesības kā loģiska slēdziena locekļus *(sk. Bukovskis V. Civilprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933., 333.–336.lpp.) (Civilprocesa likuma 96.panta pirmā daļa).*

Prasītāja lūdz piedzīt no /pers. C/ uzturlīdzekļus katra bērna uzturam 150 *euro* mēnesī, kuros iekļauti izdevumi par apģērbu iegādi, pārtiku, medikamentu, izklaides pasākumu un dāvanas un pulciņu apmeklējumu un citi ikdienas izdevumi.

Civilprocesa likuma 96.panta pirmā daļa noteic, ja tiesa atzīst kādu faktu par vispārzināmu, tas nav jāpierāda.

Vispārzināms fakts ir fizioloģiskie augšanas procesi, līdz ar to apstāklis par nepieciešamību pēc apģērba, apaviem, pārtiku un veselības aprūpi nav apšaubāmi. Turklāt tiesa ņem vērā, ka visus izdevumus nav iespējams iekļaut aprēķinā, pēc dzīvē gūtiem novērojumiem tie var pieaugt un mainīties līdz ar bērna noteikta vecuma sasniegšanu.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina viņa pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte, bet minētā likuma 6.panta pirmā daļas noteikts, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras.

Tiesa ņem vērā, ka nosakot uzturlīdzekļu apmēru bērnu intereses ir primāras, tāpēc vecākiem jārēķinās, ka vecāku tiesības un intereses ir samērojami ar bērna tiesībām uz pilnvērtīgu attīstību.

Lietā nav konstatēts, ka atbildētājam būtu piešķirts maznodrošinātas vai trūcīgas personas vai ģimenes statuss, kā arī nav konstatēts, ka atbildētājs būtu maksātnespējīga persona.

Atbildētājs ir darbaspējīgā vecumā, un lietā nav konstatēts, ka atbildētāja veselības stāvoklis liedz viņam iespēju strādāt un gūt ienākumus. Uz šī pamata tiesa secina, ka atbildētājam nav izslēgtas iespējas pilnvērtīgi strādāt, līdz ar ko viņš ir spējīgs sniegt materiālu atbalstu savu bērnu.

Tādejādi, tiesa atzīst, ka no atbildētāja prasītājas labā piedzenami uzturlīdzekļi nepilngadīgā meitas /pers. D/ un /pers. E/ katra uzturam 135 *euro* mēnesī, bet ne mazāk par Ministru kabineta noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru.

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civillikuma 177.panta pirmo daļu uzturlīdzekļi piedzenami līdz bērnu pilngadībai, t.i., kamēr bērni ir vecāku aizgādībā.

Ievērojot Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007.gada 29.augusta spriedumā lietā Nr.SKC-556 sniegto tulkojumu Satversmes 92.pantam un Civilprocesa likuma 1.pantam savstarpējā saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā.

Ar Rīgas rajona tiesas 2017.gada 22.novembra lēmumu no atbildētāja piedzīti pagaidu uzturlīdzekļi meitas /pers. D/ un dēla /pers. E/ katra bērna uzturam 120 *euro*, sākot no 2017.gada 2.oktobra. Ar spriedumu tiek pārtraukta uzturlīdzekļu piedziņa pēc minēta lēmuma, sprieduma izpildē ieskaitot visas atbildētāja samaksātās uzturlīdzekļu summas saskaņā ar minēto lēmumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu prasītāja ir atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas prasībā par uzturlīdzekļu piedziņu. Savukārt, Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa noteic, ja prasītājs bijis atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas, tie piespriežami no

atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Līdz ar to saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu un 34.panta pirmās daļas 1.punkta „b" apakšpunktu no atbildētāja valsts labā piedzenami tiesāšanās izdevumi - valsts nodeva 786,28 (427,70 + 358,58) *euro* apmērā.

Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punkts noteic, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu, izsniegšanu un tulkošanu saistītie izdevumi.

No lietas materiāliem – ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu aprēķina - (lietas 2.lapa) redzams, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu ir 5,62 *euro*, kas piedzenami no atbildētāja valsts labā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1]pantam atbildētājam nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš tiesas izdevumu samaksai 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 42., 43., 93., 96., 97., 193., 194., 204.[1], 206., 208.[1]- 208.[4]pantu, tiesa

nosprieda

/pers. B/ prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. B/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus bērna /pers. D/, personas kods /personas kods/, un /pers. E/, personas kods /personas kods/, katra uzturam ik mēnesi 135 *euro* apmērā, bet ne mazāk bet ne mazāk kā Ministru kabineta noteiktajā minimālajā apmērā, sākot no 2017.gada 19.aprīļa, līdz bērnu 18 gadu vecuma sasniegšanai.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. B/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļu parādu 4 824 *euro* (četri tūkstoši astoņi simti divdesmit četri *euro*).

Atzīt par spēku zaudējušu Rīgas rajona tiesas 2017.gada 22.novembra lēmumu par pagaidu uzturlīdzekļu piedziņu, sprieduma izpildē ieskaitot visas /pers. C/, personas kods /personas kods/, samaksātās uzturlīdzekļu summas saskaņā ar Rīgas rajona tiesas 2017.gada 22.novembra lēmumu.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 786,28 *euro* (septiņi simti astoņdesmit seši *euro* un 28 centi).

Samaksa veicama kontā: saņēmējs - Valsts kase NMR 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, saņēmēja iestāde – Valsts kase, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis: valsts nodeva lietā Nr.C33602317.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,62 *euro* (pieci *euro* un 62 centi).

Samaksa veicama kontā: saņēmējs Tiesu administrācija NMR 90001672316, konts LV51TREL2190458019000, saņēmēja iestāde - Valsts kase BIC kods TRELLV22, ekonomiskās klasifikācijas kods – 21499, iemaksas mērķis: ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi lietā Nr. C33602317.

Maksājumus apliecinoši dokumenti nekavējoties iesniedzami Rīgas rajona tiesas kancelejā.

Sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesāšanas izdevumu piedziņu noteikt termiņu - 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā.

Tiesnese N.Zavadska